

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

2015

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 26.

DITŠHUPETŠO TŠA GO SWAYA

- Ge molekwa a arabile dipotšišo tše di fetago palo yeo e nyakegago, swaya ya mathomo fela. (Molekwa ga a swanela go araba potšišo ye telele le ye kopana go tšwa pukung e tee.)
- Karolong ya A, ge molekwa a arabile dipotšišo tše nne ka moka mo diretong tše di kgethilwego, swaya tše pedi tša mathomo.
- Go dikarolo tša B le C, ge molekwa a arabile dipotšišo tše kopana tše pedi goba tše telele tše pedi, swaya ya mathomo o hlokomologe ya bobedi. Ge molekwa a arabile dipotšišo ka moka tše nne, swaya fela ya pele mo karolong ye nngwe le ye nngwe ge e le gore go arabilwe potšišo ye kopana le ye telele.
- Ge molekwa a file dikarabo tše pedi, moo e lego gore ya mathomo e fošagetše mola ya bobedi e nepagetše, swaya ya mathomo gomme o hlokomologe ya bobedi.
- Ge dikarabo di sa nomorwa ka tshwanelo, swaya go ya ka memorantamo.
- Ge mopeleto wo o fošagetšego o ama tlhalošo, swaya phošo. Ge o sa ame tlhalošo, gona mo fe mopotso.
- Potšišo ye telele: Ge karabo ya potšišo ye telele e le ka tlase ga botelele bjo bo nyakegago, se mo otle ka ge a šetše a ikotlile. Ge e le ye telele kudu, lekola fela mantšu ao e ka bago a 50 o hlokomologe taodišo yeo e šetšego fela o bale thumo.
- Dipotšišo tše kopana: Ge molekwa a sa šomiše ditsebjana moo a kgopetšwego go tsopola, se mo otle.
- Mabapi le dipotšišo tše di phatlaletšego, ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša Ee/Aowa goba Dumela/Go se dumele. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.
- Ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo TŠA NNETE/MAAKA goba NTLHA/KGOPOLO. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.

KAROLO YA A: THETO**DIRETO TŠA SESOTHO SA LEBOA – Prof. DM Kgobe****POTŠIŠO YA 1****Ngwato – RM Mogashoa****Mohlala wa karabo:****Seretotumišo**

Seretotumišo se reta bogale goba bokgoni bja seretwa. Seretong sa mohuta wo sereti se a itumiša/itheta goba sa reta/tumiša seretwa/moretwa. Seretotumišo se arotšwe ka mehuta ye mebedi, e lego **seretotumišo sa sebjalebja le seretotumišo sa bogologolo**. Mehutatheto ye e tsebja le go lemogwa ka diteng tša yona. Ge diteng tša sereto di lebane le sebjalebja gona sereto seo, ke seretotumišo sa sebjalebja, gomme ge diteng di lebane le ditaba tša bogologolo, gona sereto seo ke sa bogologolo.

Karabo ya potšišo ye e lebane le seretotumišo sa bogologolo.

Dinyakwa tša seretotumišo sa bogologolo

- Matseno: Kgomo e a tsha/tshwa! E gangwa ke mang?
- Boitsebišo: E gangwa ke ...
- Mmele: Tshwantšhokgopolo, Mainatheto, Kgethontšu.
- Mafetšo: Ke tšhaba mediti!/Selepe gomela!

Tshekaseko ya mohuta wa sereto

Sereto sa Ngwato ke seretotumišo sa bogologolo ka ge diteng di lebane le ditaba tša setšo sa bogologolo; sona se lemogwa ka dinyakwa tša sona, e lego matseno, boitsebišo, mmele le mafetšo.

Matseno:

Kgomo e a tsha.
E gangwa ke mang?

Boitsebišo:

- E gangwa ke ye papadima ya naka lehubedu.

Mmele: Tshwantšhokgopolo, mainatheto, kgethontšu.

- **Tshwantšhokgopolo**

mokutwana - motse/mosadi.

malabulabu - mankeretla/maratha.

Tshwantšhišo - ke leru la Mmamohlake/ke pula ya marotholodi a magolo/ke tladi...

(Bogale bja sereti bo swantšhwa le leru la mamohlake leo le bakago tshenyo)

- **Mainatheto**

Ngwato, Mpelegeng, Moraswi, Phogole, Matuba, Mangana.

(Ka mainatheto a, go laetšwa tlhompho le tumišo go sereti)

- **Kgethontšu**
 - > mokutwana = motse/mosadi.
 - > malabulabu = mankeretla/maratha.
 - (Lentšu le malabulabu, le dirišitšwe go tšweletša kgopolo ya bohloki)
- Ditaba di anegwa ke motho wa pele
 - Ke pula ya marotholodi a magolo.
 - Ke leru la Mmamohlake.
- Ditemanatheto – seretotumišo se se arotšwe ka ditemanatheto tše tlhano tše di sa lekanego ka methalotheto.
 - Temanatheto ye nngwe le ye nngwe e emela kgopolo ye e rilego: Mohlala, temanatheto ya 1 e lebane le matseno le boitsebišo.
 - Temanatheto ya 2 e hlaloša bogale bja Ngwato.
 - Temanatheto ya 3 e bolela ka go kgotlelela mohlako ga Ngwato.
 - Temanatheto ya 4 e hlaloša moroto wa Ngwato.
 - Temanatheto ya 5 e reta lešika leo Ngwato a tšwago go lona – Ngwato ke ngwanabo Mpelegeng. Rakgoloagwe ke Phogole.

Mafetšo: Ke tšhaba mediti!

Sereto se ga se na mafetšo a seretotumišo sa bogologolo ka gobane tše dingwe tša direto tša mohuta wo di felela ka go re: Ke tšhaba mediti!
Ka go realo moreti o dirišitše setlabela (thekniki) sa tlogelo.

Dintlha: 6

Teori: 3

Polelo e tla abelwa moputso o tee: 1

[10]

GOBA

POTŠIŠO YA 2

Matete a lefase – NS Puleng

- 2.1 Morena, mahlo a ka a mpontšha Mabohlatse a atla tšago, Ramaru; Kelelathalo ke ge kgopolo ya mothalotheho wa 1 e fetela go mothalotheho wa 2. (2)
- 2.2 Mothofatšo: Dilo tše di sa phelego di fiwa mabokgoni a go swana le a batho Ge letšatši le khuta ka thaba tša bodikela – letšatši le dira mošomo wa go khuta bjalo ka motho. (2)
- 2.3 Motho o otlilwe ke Modimo ka lebaka la ge a tshetše melao ya Gagwe. (2)
- 2.4 Seretotumišo, se reta/tumiša bogolo bja Modimo ka Matete ao a a dirilego. (2)
- 2.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana. Mohlala:
 - Maikutlo a lethabo le makalo.
 - Sereti se thabišwa/makatšwa ke dilo tše Modimo a di dirilego. (2)

[10]

GOBA

POTŠIŠO YA 3**Go pokolo – OK Matsepe**

- 3.1 -ke a
-eng b
-eng b
-ke a
Ke medumo ya go swana mafelelong a methalotheto ya go latelana. (2)
- 3.2 Potšišoretoriki/Makgethepolelo.
Ke potšišo yeo e sa nyakego karabo
goba
Kelelathalo
Ke ge kgopolo ya mothalotheo e fetela go o mongwe. (2)
- 3.3
- O dungwa ke nna/maaka ga a botse.
 - Mothalotheto o arotšwe ka dikarolometara tše pedi.
 - Dikarolometara di arogantšhwe ka sešura/khutšo/mollwane wa tlhago.
(Tše pedi fela) (2)
- 3.4 Ke khapolete – tirišo ke thumo ya sereto. (2)
- 3.5
- Se bopilwe ka methalotheto ye lesomenne.
 - Se na le ditemanatheto tše tharo tša methalotheto ye mene ye mene mola ya bone e na le methalotheto ye mebedi.
 - Se na le tshwantšho le tirišo/khapolete.
 - Ke sonete ya Seisimane.
(Tše pedi fela) (2)
- [10]**

GOBA**POTŠIŠO YA 4****Wa boraro – BN Tseke**

- 4.1 Maphankganya/Sephušulaleago. (Le tee fela) (1)
- 4.2 Makgethepolelo/Potšišoretoriki. (1)
- 4.3
- Lenyalo.
 - Malapa a thubja ke motho wa boraro (mamoneanya)
 - Motho wa go sepediša ditaba ka moggwa wo e sego wa maleba.
(Tše pedi fela) (2)
- 4.4
- Go tlemaganya dikgopolo/dikarolometara
 - Go aroganya dikarolometara
 - Go tlemaganya le go aroganya dikarolometara
(Tše pedi fela) (2)

- 4.5
- Poeletšothomi: (wa, wa).
 - Mohola wa yona ke go tlemaganya/gatelela dikgopolo tša sereti. (2)
- 4.6
- Ka lebaka la gore sereti se sola/gegea le go nyefola mediro ya seretwa. (2)
- [10]**

LE**SERETO SEO SE SA BONWAGO****POTŠIŠO YA 5****O nnyamišitše – SN Tseke**

- 5.1 Phane (Papadišantšu): O nnyamišitše ke sa nyamile nyaminyami (-nya- le -mi-) (2)
- 5.2 Go loma tsebe. (1)
- 5.3 Sereti se tlogetše lapa. Lapa le šala le hlaka/phatlalala. (1)
- 5.4
- Sereto se na le ditemanatheto tše tharo.
 - Tše pedi tša mathomo di na le methalotheto ye mehlano mola temanatheto ya mafelelo e na le ye mene.
 - Botelele bja methalotheto bo nyakile go lekana ge e se fela mothalotheo wa 2 – ke o mo kopana. (Tše pedi fela) (2)
- 5.5
- Sereti se lemoša babadi gore ge ba gahlane le mathata ba a amogele.
 - Ga go bonolo go lebala motho yo le phetšego mmogo ge a hlokofetše.
 - Ba bangwe ba hwetšwe, ba bangwe ba hlakilwe, ba bangwe ba thutšwe ke dikoloi eupša ga go bonolo go amogela tše ka moka. (Tše pedi fela) (2)
- 5.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a manyami:
Sereti se nyamišitšwe ke ge seretwa se mo tlogetše a sa nagana. (2)
- [10]**

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: PADI**POTŠIŠO YA 6: POTŠIŠO YE TELELE****LENONG LA GAUTA – HDN Bopape****Mohlala wa karabo:****Teori: Semelo sa moanegwa**

Semelo sa moanegwa se lebane le maitshwaro a gagwe. Wo ke mokgwa woo moanegwa a phelago ka gona go ya le ka moo mongwadi a mo tšweleditšego.

Semelo sa moanegwa gantši se lemogwa ka dintlha tše di latelago:

- Ditiro le dipolelo tša moanegwa.
- Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.
- Leina la gagwe.
- Polelo ya mongwadi.

Dimelo tša baanegwa ba Lenong la gauta**6.1 Nnono****Ditiro le dipolelo tša moanegwa.**

- O na le phišegelo/phegelelo: O nyakišiša molato wa polao ya Mmatšhego a sa gomele morago le ge go le boima bjang kapa bjang.
- O sehlogo: O betha Mpho wo šoro gore a šale a hloka le bobono.
- Ga se lefšega: Le ge Sersanta Maroga a mo lemoša ka kotsi ya go nyakišiša molato wa polao ga a ka a fetola mogopolo.
- O bohlae: O kgonne go efoga dikotsi tšeo di bego di ka mo hlagela ge a dira dinyakišišo.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- O tsenatsena ditaba tšeo di sa mo amego: Sersanta Maroga o mo kgalela go šunyašunya nko mererong ya dinyakišišo.
- O a tshepega: Morena Maleka o mmoditše gore ke yena fela yo a ka hwetšago mmolai wa Mmatšhego.

Leina la gagwe

- Leina la Nnono ga le sepelelane le mediro ya gagwe.
- Nnono ke setšhošetši (nono).

Polelo ya mongwadi.

- O na le kgotlelelo: O kgotlelela dipolelo tša Brenda le ge a phela a mo kgadimola.
- Motho wa leratorato: O lebelela mosadi wa gagwe ka lerato ka dinako tšohle, moo ebilego a ile a palelwa ke go lemoga ka pela gore Brenda yo a dulago le yena ke mmolai.
- O na le šedi: O kgonne go lemoga mongwapo letsogong la Brenda.

6.2 Brenda**Ditiro le dipolelo tša moanegwa.**

- O na le kgang: Kgang ya gagwe e mo dirile gore a timelele lebaka le letelele go se yo a tsebago gore o kae.
- O na le phegelelo: Ge a nyaka selo, o netefatša gore selo seo o a se hwetša, mohlala, o nyakile Lenong la gauta mengwaga ye mehlano a ba a le hwetša.
- O na le lenyatšo: Ga a hlomphe monna wa gagwe Nnono. O bolela le yena ka go mo tšeatšea le go mo nyefola.
- Ga a na lerato: O botša monna wa gagwe wa lenyalo, Nnono gore o sepela le monna yo mongwe, Nakedi.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- Motho wa pelompe: O bolaile mosadi wa tatagwe Mmatšhego. O kwana le manaba gore ba hlasele monna wa gagwe Nnono.
- O fela pelo: Nakedi o re o sentše morero wa bona wa go utswa Lenong la gauta ka go bolaya Mmatšhego.
- O sehlogo: O bolaile Mmatšhego ka go mo kgama. Nnono o mmošiša gore na taba ye sehlogo ka tsela ye e dirilwe ke yena?

Leina la gagwe

- Leina la Brenda ga le sepelelane le mediro ya gagwe.

Polelo ya mongwadi.

- O na le sephiri: Ga a botše motho gore nako ye a bego a timeletše o be a le kae, le mang. O ikgapa a ikgoroša a boa mašego Nnono a sa tsebe morero wa gagwe. Ga a botše motho gore o na le selo sa bohlokwa seo a se nyakago.

Dintlha: 15**Teori: 5****Polelo e tla abelwa meputso ye mehlano (5)**

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]**GOBA****POTŠIŠO YA 7: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA****LENONG LA GAUTA – HDN Bopape****SETSOPOLWA SA A**

- 7.1 O na le pefelo. (1)
- 7.2 Nnono ke mokgonyana wa Mna. Maleka/Mna. Maleka ke ratswale wa Nnono/Nnono ke mošomedi wa Mna. Maleka. (E tee fela) (1)

- 7.3 Laesense. (1)
- 7.4 Bosenyi ga bo na tefo/Letsogo la molao ke le letelele.
Botseka bo theilwe godimo ga bosenyi, botseka le nyakišišo.
(Tše pedi fela) (2)
- 7.5 Ke ya moya wa pefelo. (1)
- 7.6 Thulano e hlotšwe ke ge Mna. Maleka a botša Nnono gore a emiše ka mošomo wa go nyaka mmolai wa Mmatšhego ka ge o le kotsi. (2)
- 7.7 Go utollwa ga mengwapo letsogong la Brenda ke sehloa. Setsopolwa se amana le sehloa ge Nnono a ganelela go nyakana le mmolayi wa Mmatšhego. (2)
- 7.8 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Leina la paditseka ye ke *Lenong la gauta*.
 - Diteng tša padi ye di mabapi le go baka pheta yeo e nago le seswantšho sa lenong la gauta.
 - Ditiragalo di theilwe godimo ga pheta yeo e nago le lenong la gauta. (3)

SETSOPOLWA SA B

- 7.9 Nnono/Maleka. (1)
- 7.10 Matseka/Kostapolo Matseba le Sersanta Maroga (Ba Iwantšha Nnono). (1)
- 7.11
- Nnono Molaba o nyakišišwa ke maphodisa.
 - Ge ba mo hlahloba ga ba kgone go bona bohlatse ka baka la leswiswi. (2)
- 7.12
- Tlemollo ya lehuto ke ge ditaba di boela sekeng.
 - Brenda o hlokofalela ka gare ga sefatanaga sa gagwe morago ga gore se menoge gomme se swe, ge e le boNakedi bona ba a swarwa. (2)
- 7.13
- Mothalonako ke taetšo ya nako ya tatelano ya ditiragalo.
 - Ditiragalo tša setsopolwa se di a latelana. (2)
- 7.14 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
- Maikutlo a letšhogo.
 - O tšhošitšwe ke go se tsebe seo a bego a se bileditšwe seteišeneng sa maphodisa. (2)

7.15 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

- Ke sa maleba ka ge se se tla ba thuša go hlatha le go swara mmolai wa Mmatšhego.

GOBA

- Ga se sa maleba go ngwapša go be go ka ba go hlotšwe ke se sengwe le se sengwe, mohlala, mohlare/ Go be go swanetše go ba go dirilwe diteko tša DNA go tšwa dinamaneng tšeo di bego di le ka dinaleng tša Mmatšhego.

(Tše pedi fela)

(2)
[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 8: POTŠIŠO YE TELELE

NGWANA WA MOBU – SPP Mminele

Mohlala wa karabo:

Teori: Semelo sa moanegwa

Semelo sa moanegwa se lebane le maitshwaro a gagwe. Wo ke mokgwa woo moanegwa a phelago ka gona go ya le ka moo mongwadi a mo tšweleditšego. Semelo sa moanegwa gantši se lemogwa ka dintlha tše di latelago:

- Ditiro le dipolelo tša moanegwa.
- Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.
- Leina la gagwe.
- Polelo ya mongwadi.

Dimelo tša baanegwa ba Ngwana wa mobu

8.1 Phankga

Ditiro le dipolelo tša moanegwa.

- Ke motho wa go ikgantšha le go ikgogomoša: O bolela gore yena o kgona mošomo go phala Lahlang.
- Ke sehvirihwiri: O etela Mafamo ka nepo ya go huetša setšhaba gore se eme le yena kopanong ya sekolo.
- O kwana le bomenetša: O be a reka maloko a lekgotla la sekolo ka dimpho gore ba mo fe mošomo wa go ba hlogo ya sekolo – o fa Mokhura kgogo le mabjala, o iša nku le diphuthelwana tša dimpho go Mokgonoana yo e lego mongwaledi wa lekgotla la sekolo.
- O na le lesebo: O senya Lahlang leina pele ga bana ba sekolo le go maloko a mangwe a komiti ya sekolo.
- Ke moradia: O logišana maanomabe le Mokhura nepo e le go weša Lahlang.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- Ke sebedu: Mohlahlobi o sola mošomo wa gagwe.
- Ke sengangele: Tatagwe o a mo eletša eupša o mo tšeiša phefo.
- Ke motho wa megabaru: Mogafi o sola megabaru ya Phankga ya go nyaka go ba hlogo ya sekolo.

Leina la gagwe.

- Leina la gagwe le a itlhaloša, ka ge e be e le monna wa phankga go dithuto tša Dipalo, Seisemane le Moopelo.

Polelo ya mongwadi.

- Ke moradia: O thibetše pese ya go ya diphadišanong tša moopelo ka go diriša mongwalo le mosaeno wa bofora wa Lahlang. (O nyakile mošemane yo a kgonago go ekiša mongwalo le mosaeno)
- O rata maemo: O ipona e le hlogo ya sekolo le ge a se na boitemogelo.

8.2 Lahlang**Ditiro le dipolelo tša moanegwa**

- Ga a tšhošwe ke lefeela ka ge a kgona go emela taba ya gagwe: O botša mosadi wa gagwe gore yena ga a ye felo.
- O na le moya wo mobotse wa leago: O amogetše Phankga ka diatla tše pedi.
- Ga a tšewe ke melodi ya makaba: O re Modimo yo a mmotilego ke sebo se sethata.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- Ke motho wa go rata mošomo wa gagwe: O be o tla mo hwetša ka ofising le ge sekolo se tšwele.
- Ke motho wa seriti: Setšhaba se mo hlompha ka lebaka la ditiro tša gagwe.
- Ke motho wa go hloka bosodi: Bahlahlobi ba reta mošomo wa gagwe.

Leina la gagwe.

- Mediro ya gagwe e sepelelana le leina la gagwe ka ge sekolokomiti sa sekolo sa Rethuše se nyaka go mo lahla le ge a ba šometše nako ye telele ka ge ba hweditše ngwana wa mobu.
- Leina la gagwe le šupa gore batho ba lahle mekgwa ye mebe ya go lebelela ngwana wa mobu.

Polelo ya mongwadi.

- Ke motho wa lerato: O šomela setšhaba ka botshepegi le lerato.
- Ke motho yo bonolo: O hlalošwa a phedišana le setšhaba sa Batau gabotse.

Dintlha: 15**Teori: 5****Polelo e tla abelwa meputso ye mehlano (5)**

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]**GOBA**

POTŠIŠO YA 9: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**NGWANA WA MOBUN – SPP Mminele****SETSOPOLWA SA A**

- 9.1 Boikgogomošo/Mahlajana. (1)
- 9.2 Phankga ke morwa wa Mna. Mootli/Mna. Mootli ke tatagoPhankga. (1)
- 9.3 Sekolong/Phapošing. (1)
- 9.4
- Megabaru le maaka di fenywa ke therešo.
 - Maemo a fiwe ka bokgoni le maikarabelo e sego ka gore motho ke ngwana wa mobu. (2)
- 9.5 Ke moya wa pefelo. (1)
- 9.6
- Thulano e hlotšwe ke ge boMokhura ba tšama ba botša setšhaba gore Lahlang o swanetše go šutišwa setulong sa gagwe sa bohlogo.
 - Ka gore o a tšwafa gomme go bewe Phankga yo e lego ngwana wa mobu. (2)
- 9.7
- Sehloa ke thulano ya mafelelo.
 - Go tlošwa ga Phankga ka lengwalo la mohlalobi go išwa sekolong sa Ntotolwane. (2)
- 9.8 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapapa.
Mohlala:
- Leina la padi ke *Ngwana wa mobu*.
 - Diteng di bolela ka Phankga e lego ngwana wa mobu
 - Ditiro di laetša bošaedi bja bongwana wa mobu. (3)

SETSOPOLWA SA B

- 9.9 Mohlahlobimogolo. (1)
- 9.10 Lahlang. (1)
- 9.11
- Mohlahlobimogolo o hwetša Phankga a se na maitokišetšo a beke ka moka ge a be a mo etetše sekolong.
 - O be a šomišetše mokgwa wa go kgaoletša wo o bitšwago wa sebjalebjaale wa go ngwala mothaladi o tee goba ye mebedi thutong ye nngwe le ye nngwe.
 - Ke sebedu ebile o na le bofora/maaka/boradia (Tše pedi fela) (2)
- 9.12
- Tlemollo ya lehuto ke ge ditaba di boela sekeng.
 - Phankga o šutišetšwa sekolong sa Ntotolwane gomme Lahlang o šala e le hlogo ya sekolo sa Rethuše. (2)

- 9.13 Mothalonako ke taetšo ya nako ya tatelano ya ditiragalo. Ditiro tša setsopolwa di a latelana. (2)
- 9.14 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a letšhogo/tlhakahlakano/kgakanego:
O bona a apogetšwe ke maru ka ge mohlalobimogolo a bone gore ga a dire mošomo wa gagwe/O feletšwe ke mahlale ka ge a se a dira mošomo wa gagwe ka tshwanelo. (2)
- 9.15 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana
Mohlala:
- Ge Phankga a ka se šutišwe gona mpherefere o ka se fele.
 - Nkabe mohlalobimogolo a mo rakele saruri gobane ke lenaba la thuto/ke mpholo setšhabeng/A rakwe borutišing.
 - A rakwe ka ge a diriša bana bošaedi.
(Tše pedi fela)
- (2)
[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 10: POTŠIŠO YE TELELE

LEŠITAPHIRI – OK Matsepe

Mohlala wa karabo:

Teori: Semelo sa moanegwa

Semelo sa moanegwa se lebane le maitshwaro a gagwe. Wo ke mokgwa woo moanegwa a phelago ka gona go ya le ka moo mongwadi a mo tšweleditšego. Semelo sa moanegwa gantši se lemogwa ka dintlha tše di latelago:

- Ditiro le dipolelo tša moanegwa.
- Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.
- Leina la gagwe.
- Polelo ya mongwadi.

Dimelo tša baanegwa ba Lešitaphiri

10.1 Tšhwahledi.

Ditiro le dipolelo tša moanegwa

- Ke tšhikanoši: Ga a na mokgotse.
- O na le maseme: O phela a efogile bobbe bjoo batswadi ba gagwe ba nyakago go mo dira bjona.
- O na le sebetse: O botša lekgotla ka ga bošoro bja batswadi ba gagwe le ka fao e lego manaba a gagwe ka gona.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- O na le swele: Taudi o re a ka se ete setšhaba pele ka lebaka la swele ya gagwe.
- O bogale: O phela lešokeng, ka gare ga dibata tša naga a le noši.

Leina la gagwe.

- Ke tšhwahledi: madi a gagwe ga se a ka mošate.

Polelo ya mongwadi.

- Ke lerema: Nako ye ntši o phela ka sethokgweng a tsoma.
- O bohlae: O ile a kgona go efoga lehu ka go tšhaba.
- O na le leago: O dumetše go arogana setšhaba le moratho wa gagwe, e lego Kgathola.

10.2 Khutšišo.**Ditiro le dipolelo tša moanegwa**

- Mosadi wa go latela melao ya setšo: O tsena mapaing le Mphoka wa molata mola yena e le mmagosetšhaba.
- O na le sephiri: O rile go ima, a se botše kgoši, a tšhabela gagabo.
- O sehlogo: O gana go amuša ngwana ka ge a nyaka gore a hwe.
- Ke moradia, wa pelo ye mpe: O khukhunela go rragwe o mo kgopela gore a ntšhe mphato go tsoma Tšhwahledi gore moo a hwetšwago gona a bolawe.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

Baanegwa ba bangwe ga ba bolele selo ka yena.

Leina la gagwe.

- Leina la gagwe le sepelelana le mediro. Ke yo mošoro: O nyaka gore Tšhwahledi a khutšišwe meratha.

Polelo ya mongwadi.

- O na le matepe: O fihlile ga gabo a llela rragwe.
- Ke lefšega: Ditaba di rile go hlakahlakana, a tšhabela ga gabo a fihla a idibala.

Dintlha: 15

Teori: 5

Polelo e tla abelwa meputso ye mehlano (5)

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 11: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**LEŠITAPHIRI – OK Matsepe**

- 11.1 Sebefedi/O tletše ka pefelo. (1)
- 11.2 Mabothe ke malome/ratswale wa Taudi/Taudi ke motlogolo/mokgonyana wa Mabothe. (E tee fela) (1)
- 11.3 Mabothe o felegeditšwe ke madira/Mogobo. (1)
- 11.4
- Ngwana ga se wa madi fela eupša ke wa dikgomo.
 - Kgoši e tswalwa ke timamello.
 - Ngwana o tsebja ke mmagwe. (Tše pedi fela) (2)
- 11.5 Ke moya wa ntwā, setšhaba sa Taudi se ganne go tla pitšong/Setšhaba se a gwabelana. (E tee fela) (1)
- 11.6
- Thulano e hlotšwe ke Taudi ge a se a ya go begela Kgoši Mabothe Khutšišo a sa imile
 - Le gore o imišitšwe ke morwadi wa dithebele tša Mphoka. (2)
- 11.7
- Sehloa ke thulano ya mafelelo.
 - Sehloa sa padi ye ke ge Kgoši Taudi a hlokofala. (2)
- 11.8 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Leina la padi ke *Lešitaphiri*.
 - Diteng tša puku di mabapi le ditaba tša mošate tšeo di lego bothata go di rarolla.
 - Go hlokega ga tharollo go hlola dintwa. (3)

SETSOPOLWA SA B

- 11.9 Ngaka ya mošate, Mphoka. (1)
- 11.10 Kgoši Taudi. (1)
- 11.11
- Mašoboro a tlaiša badudi ba motse wa Kgoši Taudi ka go ba senyetša.
 - Ka go realo ba nyaka go ya komeng. (2)
- 11.12
- Tlemollo ya lehuto ke ge ditaba di boela sekeng.
 - Tšhwahledi le Kgathola ba ile ba arolelana setšhaba ka ge bobedi e le bana ba timamello. (2)
- 11.13
- Mothalonako ke taetšo ya nako ya tatelano ya ditiragalo.
 - Ditiragalo tša setsopolwa se di a latelana. (2)

11.14 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.

Mohlala:

- Maikutlo a kgakanego.
- Taudi o gakantšhwa ke go senya ga mašoboro ka ge a palelwa ke go ntšha koma.

(2)

11.15 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana.

Mohlala:

- Ba nyaka go išwa komeng.
- Ba senyetša setšhaba thoto.

(2)

[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 12: POTŠIŠO YE TELELE

TLHAKOLENG – MD Kekana

Mohlala wa karabo:

Teori: Semelo sa moanegwa

Semelo sa moanegwa se lebane le maitshwaro a gagwe. Wo ke mokgwa woo moanegwa a phelago ka gona go ya le ka moo mongwadi a mo tšweleditšego. Semelo sa moanegwa gantši se lemogwa ka dintlha tše di latelago:

- Ditiro le dipolelo tša moanegwa.
- Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.
- Leina la gagwe.
- Polelo ya mongwadi.

Dimelo tša baanegwa ba Tlhakoleng

12.1 Swele

Ditiro le dipolelo tša moanegwa

- Ke motho yo sehlogo: O tlaiša mosadi le bana.
- Ke mmolai: O loga leano la go bolaya ngwana wa Mahlatse.
- O rata basadi: Le ge a nyetše ga a fetše go tliša metlabo ka gae.
- Ke moradia: O itira moruti etšwe go se bjalo.
- O rata nnete: O botša boGabariele gore ga se yena moruti, o itirile moruti ka lebaka la ge a be a nyaka go boelana le mosadi wa gagwe.

Baanegwa ba bangwe ba reng ka yena.

- Ke senokwane: Mphapa o botša badudi ba Tselatšweu ka ga bonokwane bja Swele.
- Ke yo mošoro: Mahlatse o botša ba lapa la Ranku ka bošoro bja Swele.

Leina la gagwe.

- Leina la gagwe le sepelelana le mediro. O na le swele: O dira dilo ka kgang. O tlaiša mosadi le bana, o bega molato gomme a se ye kgorong, o itia boGabariele.

Polelo ya mongwadi.

- O hlephiša lekgeswa: O tsena mapaing le ngwana le mmagwe.
- O na le megabaru: O rakišitše Moruti Ntshelolloge kerekeng gore setulo se tšewe ke wena.
- O na le lenyatšo: Go begilwe molato wa go timela ga ngwana wa gagwe mošate yena a se ye.
- O na le kgatelelo: O swara mosadi bjalo ka lekgoba, o mo ganetša le go ya ga gabo.

12.2 Nkuke Maolela**Ditiro le dipolelo tša moanegwa**

- Ke motho wa go ba le lešoko: O kgonne go topa ngwana yo a lahlilwego gomme a ikgodišetša yena gomme mafelelong a mo iša go batswadi ba gagwe.
- O na le sephiri: O godišitše ngwana etšwe a nyakwa.
- Ke senganga: Mosadi wa gagwe o mo gapeletša go iša ngwana mošate eupša yena o a gana o re ngwana o itopetše yena.
- Ke lehodu: Ngwana o a nyakwa eupša yena ga a nyake go ba fa yena.
- Ke motho wa go itshola: Mafelelong o iša ngwana ga gabo.
- O rata nnete: O hlalošetša mošate gore ngwana yoo a go ka a timela o topilwe ke yena gomme a mo godiša. O ba botša gape gore o ikemišeditše kotlo ye nngwe le ye nngwe yeo mošate o ka mo fago yona ka ge a se a ka a tšweletša ngwana yo ka nako yeo a bego a nyakwa.

Baanegwa ba bangwe ba reng

- Ga a na ponelopele: O lemošwa ke Seja ka kotsi ya go topa ngwana.

Leina la gagwe.

- Leina la gagwe le sepelelana le mediro. Ke maolela: O topile ngwana yo a lahlilwego a mo godiša.

Polelo ya mongwadi.

- O na le leleme le boreledi: Moanegi o re o reta mosadi gore a be a mo tanye maikutlo.
- Ke lefšega: O tšhošitšwe ke sephuthelwa a be a wela ka mehlareng.
- O na le lerato: O godišitše ngwana yo bjalo ka wa gagwe.

Dintlha: 15**Teori: 5****Polelo e tla abelwa meputso ye 5.**

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]**GOBA**

POTŠIŠO YA 13: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**TLHAKOLENG – MD Kekana**

- 13.1 Ga a na nnete/Ke motho wa go rata go ikgakantšha. (E tee fela) (1)
- 13.2 Mahlatse ke morwedi wa Swele yo e sego wa madi/Swele ke tatagoMahlatse yo e sego wa madi. (E tee fela) (1)
- 13.3 Sethunya/Dithunya/Setulo/Toulo/Sekhwama/tšhelete ya pampiri. (E tee fela) (1)
- 13.4
- Motho ge a sa phela o ka se mo tshepe.
 - Ditiro tša gagwe tše dimpe go mosadi wa gagwe le go bana ba gagwe di ba hlokišitše tshepo. (2)
- 13.5
- Ke moya wa ntwale/letšhogo.
 - Thulano e magareng ga Swele le Mahlatse. (E tee fela) (1)
- 13.6 Swele o be a nyaka gore morwedi wa gagwe, Mahlatse, a bolawe go timeletša bohlatse bja gore o mo imišitše. (2)
- 13.7
- Swele o rapa batho gore ba tle ba tloše morwedi wa gagwe tšatšing.
 - Eupša bahlakodi bao ga se ba bolaya Mahlatse.
 - Ba tšeetše Swele tšhelete le go mo gobatša a ba a ya bookelong,
 - Lehloyo lapeng la gagwe la golela godimo. (Tše pedi fela) (2)
- 13.8 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana. Mohlala:
- Leina la puku ke Tlhakoleng.
 - Leina la puku le theilwe godimo ga seema.
 - Leina la puku le theilwe godimo ga lefelo la ditiragalo. (3)

SETSOPOLWA SA B

- 13.9 Mphapa. (1)
- 13.10 Swele. (1)
- 13.11
- Swele o rakilwe motseng wa Kgoši Tselapedi gomme o boile gae o a tlaišega ka go se sa tseba gae.
 - Bošegong bjo, o letše a nelwa ke pula ya sefako gomme a hlokofalela ka ga Mphapa. (2)
- 13.12
- Tlemollo ya lehuto ke ge ditaba di boela sekeng.
 - Swele a boa gae morago ga go rakwa ga Kgoši Tselapedi gomme a fihla gae a hlokofala bošego a le ka ga Mphapa. (2)

- 13.13
- Mothalonako ke taetšo ya nako ya tatelano ya ditiragalo.
 - Ditiragalo tša setsopolwa se di a latelana. (2)
- 13.14 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Maikutlo a kwelobohloko/manyami.
 - Seo se hlagelago Swele ga se tiragalo ya go thabiša, se kweša bohloko. (2)
- 13.15 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana.
Mohlala:
- Swele o be a swanetše go boela gae. O be a swanetše go kgopela tshwarelo go ba lapa la gagwe le setšhaba ka moka.
 - Swele ga se a tšee sephetho sa maleba.
 - Nkabe a dule gona kua a bego a le gona a gereme le naga go fihla a ehwa.
- (Tše pedi fela) (2)

[25]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 25

KAROLO YA C: PAPADI/TERAMA**POTŠIŠO YA 14: POTŠIŠO YE TELELE****NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu****Mohlala wa karabo:****Tše dingwe tša dikarabo****Teori: Thulano**

Thulano e tšwelela ge mmapadi a thulana le mogopolo wa gagwe, goba babapadi ba babedi le go feta ba fapana ka dikgopolo. Mmapadi a ka thulana gape le tikologo ya gagwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego: thulanontle le thulanogare. Thulanontle e bonala ge mmapadi a thulana le tikologo ya gagwe goba ge babapadi ba go feta o tee ba fapana ka dikgopolo. Ka go realo go ka thwe go na le mehuta ye mebedi ya thulanontle, e lego thulano ya mmapadi le tikologo le thulano ya mmapadi le mmapadi. Thulanogare yona e tšwelela ge mmapadi a thulana le mogopolo wa gagwe (mmapadi o lwa le dipelo).

Dithulano ka moka di godiša maatlakgogedi gore mmadi a be le kgahlego ya go tšwela pele ka go bala sengwalo seo. Molokoloko wo wa dithulano o tšwetša morero wa sengwalo pele. Tšwetšopele e thoma ka dithulano.

Tirišo ya thulano ya Naga ga di etelane**Thulanontle****- Thulano ya mmapadi le tikologo**

- Mphaka o thulana le pušo ya Bonwatau, e lego bowelakana: ga a kgotsofatšwe ke melao ya pušo ya Bonwatau ebile o tšwa ka difata. O ikanne go se sa boela Bonwatau.
- Bophelo bja Takone bo thoma go hlanogela Mphaka: go thwe bafaladi ba boela ga gabobona. Badudi ba Takone ba a mo hlanogela.

- Thulano ya mmapadi le mmapadi

- Mphaka o thulana le Hunadi ka ge a mmošiša gore o reng a bolela a nnoši le go gapeletša Mphaka go ya kerekeng.
- Mphaka o thulana le lentšu la mmagwe ditorong. Lentšu le mmošiša gore a tliše bana gae pele a ikela badimong ka gobane go sego bjalo a ka se lokelwe ke selo.
- Mphaka o thulana le Rola ka tša gore mang o ithutile kae le gore o mmitša lekgoba.
- Mphaka o thulana le Kala ka ge a mmitša gore ke mošayagabo.
- Mphaka o ikhwetša a kotišwa moswe bjalo ka lešolopudi. Kala le Rola ba mo hlohla diganong, ba mmošiša serokaphatla gore ke motsenela, ke motho yo a se nago legae – 'Mošayagabo'.
- Mphaka ga a thabele go theošwa ga gagwe maemong a gagwe ka ge ba file ngwana wa mobu maemo a ka godimo ga gagwe gore a mo laole.
- Sebola o thulana le barutiši sekolong ebile o a rakwa ka lebaka la ge ba re ga a na mekgwa.

Thulanogare

- Mphaka o thulana le lentšu la mmagwe la gore ge a ka se boele gae a ka se lokelwe ke selo ka ge mmagwe a tseba gabotsebose gore yena o tlogile kua bjang.
- Mphaka o lwa le dipelo tša go boela Bonwatau.

Molokoloko wo wa dithulano o tšweletša morero wa papadi ye, e lego, legae labo motho ga le na bosehlanganyana.

Dintlha: 15**Teori: 5****Polelo e tla abelwa meputso ye 5.**

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]**GOBA****POTŠIŠO YA 15: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA****NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu****SETSOPOLWA SA A**

- 15.1 Gae ke gae/Le rena letšatši le tla re hlabela badimo ba re hlahla ra boela gae, ra ba batho. (1)
- 15.2 Mphaka ke mogatša wa Hunadi. (1)
- 15.3
- Di hlahla mmadi ka seo se diregago.
 - Di tšweletša maikutlo a babapadi.
 - Di tšweletša dimelo tša babapadi.
 - Di thuša mmadi go bona ditiragalo ka leihlo la kgopolo.
 - Go efoga ditšhitišo.
(Tše pedi fela) (2)
- 15.4 Balekwa ba tla tšweletša diponelopele/ditebelelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Mphaka le Hunadi ba ka boela gae Bonwatau ka ge gagabomotho go se na bosehlanganyana.
 - Mphaka le Hunadi ba ka boela Bonwatau fela ge dilo di fetogile. (2)
- 15.5
- Morero wa papadi ye ke gore ntlo ya monna yo mongwe ga e na boroko/ Gagabomotho ga go na bosehlanganyana.
 - Go boela gae ga lapa la Mphaka.
 - Go tshwenyega dinageng di šele/Go se kgotsofatšwe ke bophelo dinageng di šele.
(Tše pedi fela) (3)

- 15.6 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a tlhologelo, Mphaka le Hunadi ba hlologetše gae Bonwatau, mo ba hutšago gore nkabe ba le gona. (2)

SETSOPOLWA SA B

- 15.7 Yunibesithi/Lekgotla la Yunibesithi. (E tee fela) (1)
- 15.8 Thulano ya ka ntle. E magareng ga baanegwa. (2)
- 15.9
- Sehloa ke thulano ya mafelelo.
 - Sehloa, se lebane le go rakwa ga Mphaka le lapa la gagwe.
 - Go rakwa go hlotše gore Mphaka a boele gae.
 - Sehloa le tlemollo ya lehuto di tšweletša morero wa puku.
 - Tlemollo ya lehuto ke mafelelo a ditiragalo/ditaba (Tše pedi fela) (3)
- 15.10
- Ke moya wa semorafe/kgethologanyo.
 - Ka ge ba lapa la Mphaka ba tšewa/bitšwa batšwantle. (2)
- 15.11
- Di ka bapalwa sefaleng.
 - Ga go na ditšhitišo.
 - Poledišano ya babapadi ke ye kopana.
 - Babapadi ga se ba bantši ke ba bararo fela. (Tše tharo fela) (3)
- 15.12 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- O be a šetše a lemogile gore a ka se ke a hwetša boiketlo ge a sa boele gae Bonwatau.
 - O swanetse a boele gae Bonwatau.
 - Toro ya mmagwe e mo šušumeditše go boela gae.
 - Mphaka nkabe a dule Letsheng la Mogadisho mo gongwe dilo di be di tla sepela gabotse.
 - O be a swanetše go kgotlelela ka ge monna a bolawa ke se a se llogo. (Tše tharo fela) (3)

[25]**GOBA**

POTŠIŠO YA 16: POTŠIŠO YE TELELE**LEHUFA – P Mothupi****Tše dingwe tša dikarabo****Teori: Thulano**

Thulano e tšwelela ge mmapadi a thulana le mogopolo wa gagwe, goba babapadi ba babedi le go feta ba fapana ka dikgopolo. Mmapadi a ka thulana gape le tikologo ya gagwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego: thulanontle le thulanogare. Thulanontle e bonala ge mmapadi a thulana le tikologo ya gagwe goba ge babapadi ba go feta o tee ba fapana ka dikgopolo. Ka go realo go ka thwe go na le mehuta ye mebedi ya thulanontle, e lego thulano ya mmapadi le tikologo le thulano ya mmapadi le mmapadi. Thulanogare yona e tšwelela ge mmapadi a thulana le mogopolo wa gagwe (mmapadi o lwa le dipelo).

Dithulano ka moka di godiša maatlakgogedi gore mmadi a be le kgahlego ya go tšwela pele ka go bala sengwalo seo. Molokoloko wo wa dithulano o tšwetša morero wa sengwalo pele. Tšwetšopele e thoma ka dithulano.

Tirišo ya thulano mo go Lehufa:**Thulanontle**

- **Thulano ya mmapadi le tikologo**
 - Radithekisi o ntšha Lerato ka kerekeng ka kgang ka go realo Radithekisi o thulana le kereke ebile o be a re ke kerekana.
 - Ntshepe le Kholetšhe – Leepo le Tsarane ba mo hlasetše ka kholetšheng.
 - Lerato le lapa la gagwe – Lerato o hlorišwa ka mo lapeng la gagwe ka go realo le fetoga lenaba la gagwe.
- **Thulano ya mmapadi le mmapadi**
 - Ntlogeleng o kgakgana le Lerato ka gore o mo tšeela monna.
 - Ntlogeleng o fapana le Ntshepe ka la gore o rata basadi ka lebaka la dinomoro tša mogala tšeo a di hweditšego ka potleng ya paki ya Ntshepe.
 - Ntlogeleng o thulana le Ntshepe ka ge Ntlogeleng a be a swere dihlare tša go loya Ntshepe.
 - Radithekisi o kgakgana le Lerato ka la gore o ratana le banna.
 - Radithekisi o nyakela Lerato badiši bao ba swanetšego go mo ja leonyane ge a eya mošomong.
 - Lerato o rata go boledišana le Radithekisi eupša Radithekisi ga a rate go boledišana le yena.
 - Radithekisi o betha Lerato gore a be a ye bookelong, gomme ga a ye go mmona.
 - Radithekisi o lata Lerato ka kerekeng gomme o mo goga ba sa rapela. O re kerekeng o etše banna.
 - Leepo le Tsarane ba thuntšhana le maphodisa.
 - Lerato le Radithekisi ba a hlalana ka ge ba fapana ka lebaka la lehufa la Radithekisi.

- Lerato o thulana le Ntshepe ka ge ba swanetše go ya go bona Radithekisi ka ge a lwala.
- Radithekisi o a lwala gomme Lerato o a mo tomela.

- **Thulanogare**

- Lerato o lwa le dipelo tša go botša Ntshepe gore o a mo rata.
- Ntshepe le yena o tšhaba go botša Lerato gore o a mo rata.
- Lerato o nagana go bolaya Radithekisi.
- Lerato o nagana go hlala Radithekisi.

Molokoloko wo wa dithulano o tšweletša morero wa papadi ye, e lego, lehufa leo le sa agego motse.

Dintlha: 15

Teori: 5

Polelo e tla abelwa meputso ye mehlano (5)

- 14 – 15 = 05
- 11 – 13 = 04
- 7 – 10 = 03
- 4 – 06 = 02
- 1 – 03 = 01

[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 17: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA

LEHUFA – P Mothupi

SETSOPOLWA SA A

- 17.1 A o ra lenyalo/Ke gore ke hlaka ka mokgwa wo etšwe monna wa ka a ena le *ditaxi*? (1)
- 17.2 Lerato le Ntshepe ba a tsebana/Ke morutiši le morutwana/Ba ile ba ba monna le mosadi.
(E tee fela) (1)
- 17.3
- Di hlahla mmadi ka seo se diregago.
 - Di tšweletša maikutlo a babapadi.
 - Di tšweletša dimelo tša babapadi.
 - Di thuša mmadi go bona ditiragalo ka leihlo la kgopolo.
 - Go efoga ditšhitišo
(Tše pedi fela) (2)
- 17.4 Balekwa ba tla tšweletša diponelopele/ditebelelopele tša go fapana.
Mohlala:
Lerato le Ntshepe e ka ba bagwera.
Lerato le Ntshepe ba ka thušana mathateng a lenyalo. (2)

- 17.5
- Morero wa papadi ye ke go re lehufa ga le age motse.
 - Setsopolweng se babapadi ba babedi malapa a bona a šwalalane ka lebaka la lehufa la balekani ba bona.
 - Ba tlaišitšwe ke balekani ka lebaka la lona lehufa. (3)
- 17.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
- Ke maikutlo a lethabo.
 - Lerato o ile a thabela go bona morutiši wa gagwe ka morago ga lebaka le letelele. (2)
- SETSOPOLWA SA B**
- 17.7 Morutišigadi/*Saleslady/Saleswoman*. (E tee fela) (1)
- 17.8
- Mogatšaka.
 - Morero wa papadi wo o lego mabapi le lehufa o theilwe godimo ga batho bao ba agilego motse. (2)
- 17.9
- Sehloa ke thulano ya mafelelo.
 - Sehloa sa papadi ye ke go ithuntšha ga Radithekisi ka lebaka la lehufa.
 - Tlemollo ya lehuto ke go kgopela tshwarelo ga Radithekisi go Ntshepe le Lerato.
 - Sehloa le tlemollo ya lehuto di tšweletša morero wa puku.
 - Tlemollo ya lehuto ke mafelelo a ditiragalo/ditaba. (Tše pedi fela) (3)
- 17.10
- Ke moya wa lerato/kamogelano/lethabo.
 - Poledišano e bontšha lerato/lethabo le kgotsofalo. (2)
- 17.11
- Di ka bapalega sefaleng.
 - Ga go na dišhitišo.
 - Poledisano ya babapadi ke ye kopana.
 - Babapadi ga se ba bantši ke ba babedi fela. (Tše tharo fela) (3)
- 17.12 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Lerato le Ntshepe ga se ba ipshina ka manyalo a bona a mathomo.
 - Lerato le Ntshepe ba a ratana. Ba kwelana bohloko.
 - Lebitla la mosadi ke bogadi.
 - Lerato nkabe a kgotlelele mathata a lapa la gagwe le ge a be a tlaišwa.
 - Ntshepe o be a rata Lerato mola a na le mosadi. (Tše tharo fela) (3)
- [25]**

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 25
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE: THETO [MEPUTŠO YE 10]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG	8–10	6–7	4–5	2–3	0–1
<p>Tlhalošo ya sererwa. Botebo bja dikgopolo, kgonthišo le kwešišo ya setsopolwa</p> <p>MEPUTSO YE 7</p>	<p>-Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye e tseneletšego ya sengwalwa le sereto.</p>	<p>-Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalwa le sereto e bonetše.</p>	<p>-Tlhalošo ye e kgotsofatšago ya sererwa. -Go na le dintlha di se kae tšeo di amanago le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalo le sereto.</p>	<p>-Tlhalošo ya sererwa ga e kgotsofatše. -Ga go dintlha tšeo di amanago le sererwa. -Ga go kwešišo ya sengwalwa le sereto.</p>	<p>-Ga go kwešišo ya sererwa. -Karabo ga e sepelelane le sereto. -Morutwana ga a tsebe selo ka ga sengwalwa le sereto.</p>
SEBOPEGO LE POLELO					
<p>Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo</p> <p>MEPUTSO YE 3</p>	<p>-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba ebile di tšwele mahlalagading. -Ga go na le phošwana e tee ya popopolelo, mopeleto le maswaodikga.</p>	<p>-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.</p>	<p>-Sebopego se a tšwelela. -Taodišo ga e na kelelo ye botse ya dintlha ebile ga go tlemagano ya dikgopolo. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba.</p>	<p>-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša beakanywa ka tatelano ye botse. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele di fošagetše.</p>	<p>-Sebopego ga se sa maleba. -Diphošo tša polelo ke tše ntšintši ebile le setaele se fošagetše kudu.</p>
KABO YA MEPUTSO	8–10	6–7	4–5	2–3	0–1

KAROLO YA B LE C: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE – PADI LE PAPADI [MEPUTSO YE 25]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG	12–15	9–11	6–8	4–5	0–3
<p>Tlhalošo ya sererwa Botebo bja dikgopolo, kgonthišo le kwešišo ya setsopolwa</p> <p>MEPUTSO YE 15</p>	<p>-Karabo ye botsebotse go fetiša: 14–15. -Karabo ye botsebotse: 12–13. -Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye botsebotse ya sengwalwa le setsopolwa.</p>	<p>-Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalwa le setsopolwa e a bonala.</p>	<p>-Kwešišo ya magareng ya sererwa eupša ga se dintlha ka moka tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Bontši bja dintlha di amana le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalwa le setsopolwa.</p>	<p>-Kwešišo ye nnyane ya sererwa. -Ga go dintlha tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Dintlha tše nnyane di amana le sererwa. -Tlhalošo e amana gannyane le sererwa. -Kwešišo ye nnyane ya sengwalwa le setsopolwa.</p>	<p>-Ga go kwešišo ya sererwa. -Maiteko a go araba potšišo a fokola kudu. -Dintlhalošo ga di kgotsofatše. -Morutwana ga a tsebe sengwalwa goba setsopolwa.</p>
SEBOPEGO LE POLELO	8–10	6–7	4–5	2–3	0–1
<p>Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo</p> <p>MEPUTSO YE 10</p>	<p>-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Matseno le mafetšo ke a mabotse kudukudu. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba ebile di tšwele mahlalagading.</p>	<p>-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Go na le tlemagano ye botse magareng ga matseno, mafetšo le ditemana tše dingwe tša taodišo yeo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.</p>	<p>-Sebopego se a tšwelela. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo e gona eupša e na le mafokodi. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba. -Peakanyo ya ditemana ke ya maleba.</p>	<p>-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša bewa ka tshwanelo. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele ga se tša maleba. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše.</p>	<p>-Tlhokego ya peakanyo ye botse ya sebopego e dira gore dikgopolo di se elele gabotse. -Diphošo tša polelo le setaele sa go fošagala di dira gore go be bothata go bala le go kwešiša molaetša wa taodišo. -Segalo le setaele di fošagetše kudu. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše kudu.</p>
KABO YA MEPUTSO	20–25	15–19	10–14	5–9	0–4